

Tehnička uputstva za izradu rukopisa za objavljivanje u zborniku radova

Za objavljivanje u zborniku prilažu se originalni radovi koji nisu ranije objavljeni ili ponuđeni za objavljivanje drugoj publikaciji. Jezik rada može biti srpski (ekavska ili ijekavska varijanta, ćirilčno ili latinično pismo), crnogorski, hrvatski, bosanski ili engleski. Autori odgovaraju za pravopisnu i gramatičku ispravnost, kao i stilsku usklađenost svojih radova. Tekstovi treba da budu pripremljeni shodno tehničkim uputstvima. **Neodgovarajuće pripremljeni rukopisi neće biti razmatrani.**

Tehničke propozicije

Rad treba da bude napisan u programu *Microsoft Word*, u **formatu A4** sa svim marginama od **2,54 cm** i s proredom **1,5** (razmak ispred/iza paragrafa treba da bude 0, s jednim razmakom između pojedinih odjeljaka/pododjeljaka), poravnanjem Justified. Font cijelog rada je **Times New Roman** (druge fontove upotrebljene u tekstu poslati kao poseban fajl). Veličina slova osnovnog teksta je **12 pt**, naslova rada **14 pt**, a teksta sažetka, ključnih riječi, podnožnih napomena, izvora, citirane literature i rezimea **10 pt**. Prored podnožnih napomena je 1 (single), bez uvlačenja. **Obim** rada treba da bude do jednog autorskog tabaka s razmacima (između 20.000 i 30.000 znakova) uključujući apstrakt, rezime, izvore i literaturu.

Naslov rada je centriran i boldovan, dok naslovi odjeljaka i pododjeljaka (podnaslovi), kao i apstrakt, sažetak, ključne riječi, riječi „Izvori”, „Literatura”, „Reference” i prvi redovi pasusa, treba da su **uvučeni 1,5 cm** u odnosu na osnovni tekst (same reference navedene su korišćenjem opcije Hanging 1,27cm). Naslovi unutar rada (uključujući riječi Izvori, Literatura i Reference) su boldovani.

Naslovi odjeljaka su boldovani i numerisani (**1., 2., 3.** itd) dok su naslovi pododjeljaka samo numerisani na sljedeći način: 1.1., 1.2.; 2.1. itd. Njima podređeni podnaslovi napisani su kurzivom, s istom marginom kao nadređeni podnaslovi. Svi naslovi i podnaslovi napisani su u „rečeničnoj” formi, tj. s velikim početnim slovom.

Citati duži od 3 reda navode se u zasebnom pasusu, s istim marginama i fontom kao osnovni tekst i naravno s navodnicima.

Obavezni elementi rada

U gornjem levom uglu navodi se **ime i prezime autora** i, u sljedećem redu, **naziv i sjedište ustanove** u kojoj je autor zaposlen – što se ponavlja za svakog autora rada. U sljedećem redu, nakon jednog razmaka, stoji **naslov rada** (centriran, boldovan, kapitalnim pismom).

U podbilješci se navodi imejl adresa (prvog) autora čije prezime se označava indeksom fusnote. Uz naslov, ukoliko za tim ima potrebe, označava se u drugoj podbilješci naziv i broj projekta, odnosno naziv programa u okviru kojeg je članak nastao, kao i naziv institucije koja je finansirala projekat ili program.

Prije osnovnog teksta rada, ispod naslova rada, nalazi se sažetak (bez oznake Sažetak) na jeziku osnovnog teksta – broji do 150 reči s jasnim opisom ciljeva, metoda i rezultata istraživanja. U narednom redu navedeno je do 10 ključnih riječi (sintagma *Ključne riječi* u italics-u).

Sledi osnovni tekst rada organizovan u skladu s navedenim tehničkim propozicijama.

Fusnote unutar teksta obilježavaju se arapskim brojevima i pišu prema navedenim tehničkim propozicijama. Služe kao autorov komentar na osnovni tekst rada.

Pri prvom navođenju skraćenica u radu, treba u zagradi navesti cio pojam koje označavaju, sem u slučaju izrazito uobičajenih skraćenica. Objašnjenje (legenda) skraćenica navedenih u tabelama i slikama daje se ispod tabela i slika.

Spisak izvora i referenci na kraju rada navodi se u skladu s navedenim tehničkim propozicijama. Izvori iz kojih je građa ekscerpirana navode se prije literature na isti način kao i literatura, dok su u literaturu uvrštene samo one reference na koje se autor pozivao u radu.

Sažetak na engleskom jeziku navodi se posle literature i priloga, u skladu s navedenim tehničkim propozicijama, uz upotrebu termina *Keywords*: za ključne riječi.

Postupak citiranja u osnovnom tekstu rada

Naslovi dužih publikacija koje se pominju u radu navode se u kurzivu (romani, monografije) dok se kraće publikacije (članci, poglavlja, pjesme, pripovetke) stavljaju pod navodnike (na srpskom „...”). Citati su omeđeni dvostrukim znacima navoda (u radu na srpskom „...”, u radovima na drugim jezicima u skladu s odgovarajućim pravopisom), a citati unutar citata jednostrukim znacima navoda (‘...’). Poželjno je citiranje prema izvornom tekstu (originalu) uz zadržavanje izvorne grafije. Kraći citati (do 3 reda) daju se unutar teksta, duži citati (više od 3 reda) izdvajaju se u poseban pasus, s izvorom citata datim na kraju pasusa.

Citiranje referenci integriše se u tekst na sledeći način, u skladu s APA stilom citiranja (ako je iz konteksta jasno koji je autor citiran, u parentezi nije potrebno navoditi njegovo prezime):

- a) upućivanje na studiju: (Polovina 1996);
- b) upućivanje na određenu stranicu studije:
 - u radu na srpskom jeziku: (Polovina 1996: 25);
 - u radu na engleskom jeziku: (Smith 2003: 102);
- c) upućivanje na određeno izdanje iste studije: (Radovanović 2003³);
- d) upućivanje na studije istog autora iz iste godine: (Bugarski 1986a; 1986b);
- e) studije istog autora navode se hronološkim redom: (Halle 1959; 1962);
- f) upućivanje na studiju **dvaju autora**: (Jovanović i Petrović 2011); (Ukoliko je u pitanju referenca na engleskom jeziku, umesto „i” navodi se „&”, te se u referencama na drugim jezicima koriste odgovarajući ekvivalenti.

g) upućivanje na studiju koja ima **od 3 do 5 autora**: u prvom navodu pominju se imena svih, a u kasnijim navodima prezime prvog autora i skraćena „et al.”; npr., na engleskom jeziku, prvi navod bi imao formu (Roberts, Bogg, Walton, Chernyshenko & Stark 2004), a naredni (Roberts et al. 2004); na srpskom jeziku, prvi navod bi imao formu (Novović, Biro i Nedimović 2011), a naredni (Novović et al. 2011).

Ukoliko dve studije iz iste godine imaju istog prvog autora, a ostali su različiti, treba navesti onoliko imena autora koliko je potrebno da bi se reference mogle jasno razlikovati u tekstu. Na primer, reference (Black, White, Brown & Green 1991) i (Black, Brown, White & Green 1991) imaju istog prvog autora i istu godinu izdanja. U ovom slučaju, u tekstu bi se navodile kao (Black, White et al. 1991) i (Black, Brown et al. 1991).

Kada se autori nabrajaju u tekstu, ispred imena poslednjeg autora koristi se veznik „i” (npr. „Black, Brown i Red (1994) smatraju ...”). Pri navođenju reference na engleskom jeziku u zagradi ispred imena poslednjeg autora koristi se znak „&”.

- h) upućivanje na studiju koja ima **šest ili više autora** – u tekstu se navodi samo ime prvog i „et al.”;
- i) ako se upućuje na **više studija različitih autora**, podatke o svakom sljedećem odvojiti tačkom i zarezom, npr. (From 2003; Nastović 2008); studije se navode takođe hronološkim redom;
- j) **rukopisi** se citiraju prema folijaciji [obilježavanje listova na kojima se određeni tekst nalazi] (npr. f. 2a–3b), a ne prema paginaciji, izuzev u slučajevima kada je rukopis paginiran; u parentezi se navodi prezime ili (ukoliko autor nema prezime) ime autora teksta,

vrijeme nastanka rukopisa i folijacija, npr. (Peja, XVI v., f. 142/9).

Ukoliko autor nije poznat, navodi se prva riječ ili prve dvije riječi naslova rukopisa, u italiku. U slučaju da rukopis nema naslov, autor ga daje.

k) u radovima na srpskom jeziku **imena stranih autora** u parentezi navode se u originalnoj grafiji, a van parenteze se transkribuju: npr. Svicer (Sweetser 1990), ali (Sweetser 1990); u radovima na drugim jezicima u oba slučaja ostaje izvorna grafija.

Spisak referenci

Naslovljen je riječima Izvori, Literatura i/ili Reference, masnim slovima, fontom 12, uvučenih 1,5cm u odnosu na lijevu marginu. Svi redovi u spisku osim prvog uvučeni su za 1,27 cm upotrebom tzv. „visećeg” (hanging) paragrafa i veličina slova riječi spiska je 10 pt, prored 1,5.

U spisku literature navode se samo reference na koje se autor pozvao u radu. U tekstovima pisanim ćirilicom najpre se navode (prema azbučnom redu prezimena autora) radovi objavljeni na ćirilici, a zatim (prema abecednom redu prezimena autora) radovi objavljeni na latinici. U tekstovima pisanim latinicom redoslijed je obrnut.

Ukoliko rad sadrži nekoliko referenci čiji je prvi autor isti, najpre se navode radovi u kojima je taj autor jedini autor, po rastućem redoslijedu godina izdanja, a potom se navode radovi u odnosu na azbučni, odnosno abecedni red prvog slova prezimena drugog autora (ukoliko ima koautore).

U radovima na srpskom jeziku reference zadržavaju originalnu grafiju, dok se u radovima na drugim jezicima reference na ćirilici mogu presloviti latinicom. **Literatura se navodi na sledeći način:**

Knjiga

Pantić, D. (1990). *Promene vrednosnih orijentacija mladih u Srbiji*. Beograd: Institut društvenih nauka.

Naslovi knjiga na engleskom jeziku pišu se u „rečeničnom” formatu, takođe u kurzivu. Ukoliko naziv knjige ima podnaslov, on može počinjati velikim slovom.

Zbornik u cjelini

Biro, M., Smederevac, S. i Novović, Z. (Ur.) (2010). *Procena psiholoških i psihopatoloških fenomena*. Beograd: Centar za primenjenu psihologiju.

Poglavlje u knjizi ili zborniku

Day, R. L. (1988). Measuring preferences. In R. Ferber (Ed.), *Handbook of marketing research* (pp. 112-189). New York: McGraw-Hill.

Naslovi stranih knjiga i zbornika treba da budu dati u „rečeničnoj formi”, sa početnim velikim slovom i ostalim malim. Ukoliko rad ima podnaslov, on se od naslova odvaja dvjema tačkama, i počinje velikim slovom. Ukoliko zbornik ima samo jednog urednika, umesto Eds. navodi se Ed. U domaćim referencama ovog tipa, strana skraćena Ed. ili Eds. treba da glasi „Ur.”, a „In” – „U”.

Članak u časopisu

Tenjović, L. i Smederevac, S. (2011). Mala reforma u statističkoj analizi podataka. *Primenjena psihologija*, 4,

317–333.

Dweck, C. S., & John, A. T. (1986). Motivational processes affecting learning. *American Psychologist*, 41, 1040–1048.

Naslovi članaka pišu se u „rečeničnom” formatu, u kom je samo prvo početno slovo veliko. Naslovi časopisa na engleskom jeziku pišu se tako da početna slova svih riječi, izuzev veznika, budu velika. Nakon prezimena autora, uvijek se stavlja zarez, kao i nakon inicijala (ukoliko ima više inicijala imena, zarez se stavlja nakon svih inicijala zajedno, a ne nakon svakog posebno). U domaćim referencama, znak „&” treba zameniti veznikom „i”. Kada se radovi na srpskom jeziku paginiraju, između brojeva se piše primaknuta crta, tj. crta bez bjelina (–), a ne crtica (-), npr. 220–250. Ukoliko se sve sveske jednog broja časopisa paginiraju sukcesivno, **ne treba** navoditi broj sveske. Ukoliko se svaka sveska jednog broja časopisa paginira odvojeno, referenca treba da sadrži i broj sveske, pa izgleda ovako:

Dweck, C. S., & John, A. T. (1986). Motivational processes affecting learning. *American Psychologist*, 41(2), 26–37.

Referenca rada objavljenog u časopisu koji se izdaje isključivo u elektronskoj formi ima iste elemente kao referenca rada iz štampanog časopisa, ali se nakon broja stranica navodi „Retrieved from” (za domaće reference „Preuzeto sa”) i web adresa:

Sillick, T. J., & Schutte, N. S. (2006). Emotional intelligence and self-esteem mediate between perceived early parental love and adult happiness. *E-Journal of Applied Psychology*, 2(2), 38–48. Retrieved from <http://ojs.lib.swin.edu.au/index.php/ejap>

Web dokument

Navodi se ime autora, godina, naziv dokumenta (kurzivom), datum kada je sajt posjećen i internet adresa sajta:

Degelman, D. (2000). *APA Style Essentials*. Retrieved May 18, 2000 from: <http://www.vanguard.edu/psychology/apa.pdf>

Nepublikovani radovi

U ovu kategoriju spadaju, na primer, rezimei s naučnog skupa, neobjavljene doktorske disertacije i sl., rukopisna građa – ukoliko je takvo navođenje neophodno, treba navesti što potpunije podatke.

Smederevac, S. (2000). *Istraživanje faktorske strukture ličnosti na osnovu leksičkih opisa ličnosti u srpskom jeziku* (Nepublikovana doktorska disertacija). Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad.

Rukopisna građa navodi se prema autoru rukopisa, a ukoliko autor rukopisa nije poznat, prema naslovu. Ukoliko rukopis nema naslov, naslov mu daje onaj koji o njemu piše. Sljedeći element je vreme nastanka teksta, zatim mjesto i naziv institucije u kojoj se rukopis nalazi, signatura i folijacija:

Ostali elementi rada

Tabele i grafikoni

Treba da budu sačinjeni u *Word* ili nekom sa njim kompatibilnom formatu. Tabele i grafikone iz statističkih paketa treba prebaciti u *Word*. Isti podaci ne mogu se prezentovati i tabelarno i grafički. Isti podaci dati u tabeli ili na grafikonu ne smeju se ponavljati i u tekstu, već se može samo pozvati na njih.

Svaka tabela treba da bude označena brojem, sa adekvatnim nazivom. Broj tabele treba da bude napisan običnim slovima, a naziv tabele treba da bude dat u sledećem redu, kurzivom. Broj i naziv tabele nalaze se iznad tabele. Tabele ne smeju da sadrže vertikalne linije. Redovi tabele ne treba da budu razdvojeni linijama, ali zaglavlje tabele mora da linijom bude odvojeno od podataka. Horizontalne linije dozvoljene su i u okviru samog zaglavlja ukoliko to doprinosi preglednosti tabele. Na primjer:

Tabela 1

Obuhvat varijanse u prostoru upitnika EPQ

Komponenta	Inicijalno rešenje		
	Karakteristični korjen	Procenat varijanse	Kumulativni procenat
1	3.76	37.65	37.65
2	1.45	14.50	52.16
3	.93	9.35	61.52

Vrijednosti u tabelama treba da budu date u sredini kolone, sa decimalnim mjestima pozicioniranim lijevim tabulatorom.

Slike i nazivi slika

Slike treba slati u elektronskoj formi sa rezolucijom od najmanje 300 dpi. Ukoliko se koristi ilustracija iz štampanog izvora, nužno je pismeno odobrenje vlasnika autorskih prava. Naziv slike treba da bude prikazan ispod slike, centriran, veličinom slova od 10 pt. Naziv slike daje se u formi koja se može ilustrovati primerom:

Slika 1. Švarcov model univerzalnih ljudskih vrednosti

Rezultati statističkih testova

Rezultati treba da budu dati u sljedećem obliku: $F(1, 9) = 25.35, p < .001$ i slično za druge testove (npr. $\chi^2(5, N = 454) = 5.311, p > .10$ ili $t(452) = 2.06, p < .05$). Treba navoditi manji broj konvencionalnih nivoa p (.05, .01 ili .001). Ukoliko je broj teorijski manji od 0 (npr. α, r , opterećenja u faktorskoj analizi, p nivo i sl.), nula se ne stavlja ispred tačke. Po pravilu, nazivi statističkih testova i oznaka treba da budu napisani u kurzivu, sem ako je riječ o grčkim simbolima koji se ne pišu u kurzivu.

U skladu sa srpskim pravopisom, decimalne brojeve koji se spominju u samom tekstu treba pisati sa zarezom. Uvažavajući statističke konvencije, decimalne brojeve koji su sastavni dio statističkih testova (npr. F test, t test, χ^2 itd.), kao i u tabelama, treba pisati sa tačkom. Ukoliko je rad na engleskom jeziku, koristiti samo tačke.

Prilozi

Navode se posle spiska referenci. U prilozima (naslov uvučen 1,5 u odnosu na lijevu marginu, slova 12 pt, boldovana) treba dati samo one opise materijala koji bi bili korisni čitaocima za razumjevanje, evaluiranje ili ponavljanje istraživanja.

